

Effecten van een lagere olieprijs

Auteur(s):

De Nederlandsche Bank

Verschenen in:

ESB, 83e jaargang, nr. 4160, pagina 547, 3 juli 1998

Rubriek:

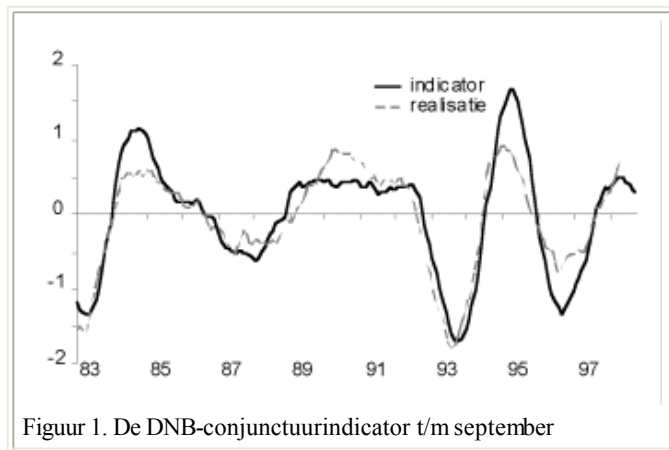
DNB-indicator

Trefwoord(en):

conjunctuurindicator

Sinds eind vorig jaar zijn de olieprijsen fors gedaald. Behoudens de overheidsfinanciën vaart de Nederlandse economie wel bij deze daling.

De Nederlandse conjunctuur ontwikkelt zich voorspoedig. De bbp-volume-groei van 4,2% in het eerste kwartaal is sedert begin jaren negentig niet meer zo hoog geweest. De DNB-indicator voor de productie in de verwerkende industrie, die inmiddels vooruitblijkt tot en met september van dit jaar, geeft echter een omslag te zien (zie [figuur 1](#)).

Hoewel de binnenlandse dynamiek de afgelopen jaren een belangrijke rol heeft gespeeld is de Nederlandse economie op de langere termijn in grote mate afhankelijk van de ontwikkeling in het buitenland. De onzekerheid omtrent de ontwikkeling van de wereldconjunctuur is met het verheugen van de crisis in Azië toegenomen. Een andere onzekere factor die een rol speelt bij de economische ontwikkelingen op wereldniveau is het beloop van grondstofprijzen, waarvan energieprijzen een substantieel onderdeel vormen. Onder invloed van een aanbodoverschot is de prijs voor ruwe olie gedaald van gemiddeld ruim \$19 per vat Brent in 1997 tot gemiddeld circa \$14 per vat in de afgelopen maanden.

De gematigde winter op het Noordelijk halfrond en de Azië-crisis hebben via een verminderde olievraag bijgedragen aan de prijsdaling, terwijl een hogere productie van aardolie deels als gevolg van een gebrekkige discipline binnen de OPEC via de aanbodkant de olieprijs heeft gedrukt. Het toekomstige prijsbeloop is onzeker. Effectieve afspraken van olie-exporterende landen omtrent productiebeperkingen kunnen de prijs wellicht weer doen toenemen. Anderzijds kunnen prijsdrukkende effecten uitgaan van extra vraaguitval ten gevolge van een verscherpte Azië-crisis en een toename van het aanbod als Irak binnen het kader van de 'olie-voor-voedsel'-afspraken toestemming krijgt de olie-export te verhogen.

Energieprijzen beïnvloeden via diverse kanalen de Nederlandse economie. Lagere prijzen van energie en energiedragers verlagen de productiekosten wat zich via hogere winstmarges dan wel lagere afzetprijzen vertaalt in extra consumptieve bestedingen en investeringen. Naast de industriële afzetprijzen dragen ook de lagere aardgasprijzen voor kleinverbruikers bij aan een lagere inflatie daar deze via de koppeling aan de energieprijzen op de wereldmarkt - zij het met een vertraging - reageren op de olieprijsontwikkeling. Een bijkomend gevolg voor de Nederlandse overheid is dat aardgasbaten lager uitvallen wat op zichzelf negatieve effecten voor de overheidsfinanciën met zich meebrengt. Een betere conjunctuurontwikkeling heeft echter tegengestelde effecten op de overheidsfinanciën zodat het totale effect op voorhand niet duidelijk is.

Berekeningen met EUROMON, het structuurmodel van de Bank voor acht EU-landen, tonen dat een daling van de energieprijzen met 20% na twee jaar in de EU-8 leidt tot een 0,1% hoger bbp-volume, terwijl het consumptieprijspeil 0,6% lager uitkomt. Een daling van energie (of grondstof-)prijzen laat aldus een hogere economische groei samengaan met een lagere inflatie. In Nederland wordt de inflatie in de eerste twee jaar 0,2 respectievelijk 0,3 procentpunt gedrukt, terwijl de bbp-volume-effecten verwaarloosbaar zijn. Het effect van de energieprijzdaling met 20% op het met bbp-gewichten gewogen vorderingentekort in de EU-8 is nihil. Nederland en het VK blijken een aparte rol in te nemen binnen de beschouwde EU-landen doordat zij als producenten en exporteurs van aardgas respectievelijk olie

inkomsten mislopen zodat na twee jaar het vorderingstekort, zonder extra inspanningen, 0,2% van het bbp hoger uitkomt.

Conclusie: de lagere olieprijsen hebben in beginsel positieve effecten voor de Europese economie. De conjunctuurontwikkeling wordt in bescheiden mate gestimuleerd, terwijl de prijsontwikkeling juist wordt gematigd. Voor Nederland betekent het echter ook dat de overheidsinkomsten dalen als gevolg van lagere aardgasbaten.
